

Przychód do 1050 zł nie uchroni przed fiskusem

Zasady kontroli podatkowej wobec osób prowadzących działalność nierejestrowaną są identyczne jak wobec zarejestrowanych przedsiębiorców – wyjaśniło Ministerstwo Finansów w odpowiedzi na pytania DGP

Lukasz Zalewski
lukasz.zalewski@infor.pl

Wygląda zatem na to, że podatnicy osiągający niewielkie przychody z tytułu działalności nieewidencjonowanej (zwanej też nierejestrowaną) nie mogą spać spokojnie. I nie ma znaczenia fakt, że zgodnie z ustawą z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. poz. 646 ze zm.; dalej: prawo przedsiębiorców) nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 50 proc. kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę (czyli w 2018 r. – 1050 zł), o ile w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywała działalności gospodarczej.

Jak tłumaczy Rafał Dąbrowski, starszy menedżer w Russell Bedford Poland, osoba prowadząca działalność nierejestrową nie jest uznawana za przedsiębiorcę, nie podlega obowiązkowi ewidencyjnym i rejestracyjnemu oraz nie jest też opodatkowana jak przedsiębiorca i nie podlega obowiązkowi ubezpieczeń społecznych. Ale jak dodaje przychód z tego rodzaju działalności – stosownie do art. 20 ust. 1ba ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1509 ze zm.; dalej: ustawa o PIT) – uznawany jest on za przychód z innych źródeł opodatkowany na zasadach ogólnych podatkiem według skali. – A to oznacza to, że osoba taka zobowiązana jest do samodzielnego rozliczenia podatku dochodowego oraz złożenia deklaracji podatkowej – tłumaczy Rafał Dąbrowski.

Jednak jak przedsiębiorcy
Co jednak z kontrolami fiskusa u takich podmiotów? Ministerstwo Finansów w odpowiedzi na pytania DGP przyznało, że obowiązują tu takie same zasady jak w przypadku zwykłych przedsiębiorców prowadzących działalność ewidencjonowaną. Jak wyjaśnił nam resort finansów, art. 3 pkt 9 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 800 ze zm.; dalej: ordynacja podatkowa) odsyła do działalności gospodarczej w rozumieniu prawa przedsiębiorców, a także wskazuje na każdą inną działalność zarobkową wykonywaną we własnym imieniu i na własny lub cudzy rachunek, nawet gdy inne ustawy nie zaliczają tej działalności do działalności gospodarczej lub osoby wykonującej taką działalność do przedsiębiorców. – Ordynacja podatkowa definiuje

działalność gospodarczą szerzej niż prawo przedsiębiorców. W związku z powyższym zasady kontroli podatkowej wobec osób prowadzących działalność nieewidencjonowaną pozostają bez zmian i do tych osób stosujemy art. 291c ordynacji podatkowej – podkreśla resort.

Szeroka definicja

– Patrząc czysto literalnie na powołane przez MF regulacje prawne, należy uznać stanowisko resortu za prawidłowe – przyznaje Dominik Szczygieł, doradca podatkowy i radca prawny z MSDS LEGAL Szczotka Szczygieł oraz MSDS TAX. Dodaje on jednak, że definicja działalności gospodarczej zawarta w ordynacji podatkowej jest bardzo szeroka. Mało tego, w wielu ustawach podatnicy mogą znaleźć różne definicje. Jak podkreślają Arkadiusz Szwak i Karolina Walczak ze Szwak i Spółka, pojęcia działalności gospodarczej oraz przedsiębiorcy zdefiniowane zostały bowiem w kilku aktach prawnych. Z terminami tymi możemy się spotkać w:

- prawie przedsiębiorców,
- ustawie o PIT,
- ordynacji podatkowej,
- ustawie z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1221 ze zm.; dalej: ustawa o VAT),
- ustawie z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.),
- ustawie z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.).

Problem w tym, że w każdej z tych ustaw definicja działalności gospodarczej jest odmienna. [tabela] – W myśl przepisów ordynacji podatkowej przez działalność gospodarczą rozumie się każdą działalność zarobkową w rozumieniu przepisów prawa przedsiębiorców, w tym wykonywanie wolnego zawodu, a także każdą inną działalność zarobkową wykonywaną we własnym imieniu i na własny lub cudzy rachunek, nawet gdy inne ustawy nie zaliczają tej działalności do działalności gospodarczej lub osoby wykonującej taką działalność – do przedsiębiorców, tłumaczy Arkadiusz Szwak i Karolina Walczak. – Zatem odnosząc się do problematyki kontroli podatkowych u osób prowadzących działalność nieewidencjonowaną, zastosowanie znajdzie art. 291c ordynacji podatkowej. A zgodnie z nim do kontroli działalności gospodarczej podatnika będącego przedsiębiorcą stosuje się przepisy rozdziału 5 prawa przedsiębiorców, mimo że według tego aktu prawnego działalność nierejestrowana działal-

Tabela Wybrane definicje działalności gospodarczej

Ustawa	Co mówią przepisy
Prawo przedsiębiorców	Działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 50 proc. kwoty minimalnego wynagrodzenia i która w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywała działalności gospodarczej.
Ordynacja podatkowa	Działalnością gospodarczą jest każda działalność zarobkowa w rozumieniu przepisów prawa przedsiębiorców, w tym wykonywanie wolnego zawodu, a także każda inna działalność zarobkowa wykonywana we własnym imieniu i na własny lub cudzy rachunek, nawet gdy inne ustawy nie zaliczają tej działalności do działalności gospodarczej lub osoby wykonującej taką działalność – do przedsiębiorców.
Ustawa o PIT	Działalność gospodarcza to działalność zarobkowa: a) wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa, b) polegająca na poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu kopalin ze złóż, c) polegająca na wykorzystywaniu rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych – prowadzona we własnym imieniu bez względu na jej rezultat, w sposób zorganizowany i ciągły, z której uzyskane przychody nie są zaliczane do innych przychodów ze źródeł wymienionych w art. 10 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–9 ustawy o PIT.
Ustawa o VAT	Działalność gospodarcza to wszelka działalność producentów, handlowców lub usługodawców, w tym podmiotów pozyskujących zasoby naturalne oraz rolników, a także działalność osób wykonujących wolne zawody. Działalność gospodarcza obejmuje w szczególności czynności polegające na wykorzystywaniu towarów lub wartości niematerialnych i prawnych w sposób ciągły dla celów zarobkowych. Za wykonywaną samodzielnie działalność gospodarczą nie uznaje się czynności: 1) z tytułu których przychody zostały wymienione w art. 12 ust. 1–6 ustawy o PIT (tj. przychody ze stosunku pracy i im podobne), 2) z tytułu których przychody zostały wymienione w art. 13 pkt 2–9 ustawy o PIT (tj. przychody z działalności wykonywanej osobiście), jeżeli z tytułu wykonania tych czynności osoby te są związane ze zlecającym wykonanie tych czynności prawnymi więzami tworzącymi stosunek prawny pomiędzy zlecającym wykonanie czynności i wykonującym zlecane czynności co do warunków wykonywania tych czynności, wynagrodzenia i odpowiedzialności zlecającego wykonanie tych czynności wobec osób trzecich.

nością gospodarczą nie jest – podsumowuje Arkadiusz Szwak.

Zdaniem Dominika Szczygieła objęcie również osób prowadzących działalność nierejestrowaną zasadami kontroli takimi jak w przypadku przedsiębiorców to całkowicie świadomy zabieg ustawodawcy. Obecna treść art. 291c ordynacji podatkowej została bowiem zmieniona wraz z wejściem w życie prawa przedsiębiorców. Ekspert dodaje, że intencja była jasna – równość zasad pomiędzy przedsiębiorcami rejestrowanymi i osobami prowadzącymi działalność nierejestrowaną.

– Oznacza to, że nierejestrowani są poddani tym samym restrykcjom, ale i pewnym przywilejom (ograniczony czas trwania kontroli do 12 dni roboczych, co do zasady wyłączenie możliwości przeprowadzenia ponownej kontroli przez ten sam organ, możliwość złożenia sprzeciwu, możliwość domagania się odszkodowania za naruszenie przepisów o kontroli) – tłumaczy Dominik Szczygieł.

Co sprawdzą organy

Jak tłumaczy Arkadiusz Szwak, kontrole fiskusa mogą przykładowo dotyczyć m.in. zasadności kosztów poniesionych w związku z prowadzeniem tego rodzaju działalności. – Jako że dochód z działalności nieewidencjonowanej wykazywany

i rozliczany będzie dopiero w rocznym zeznaniu podatkowym, podatnik powinien mieć na uwadze konieczność gromadzenia i przechowywania w celach dowodowych dokumentacji potwierdzającej poniesienie kosztów – radzi ekspert.

Kolejnym obszarem, który będzie mógł być podstawą do przeprowadzania kontroli podatkowej, jest opodatkowanie takich podmiotów na gruncie ustawy o VAT. – Zapewne zwykle będziemy mieli do czynienia z podmiotowym zwolnieniem z VAT określonym w art. 113 ustawy o VAT (z uwagi na nieprzekroczony limit przychodów 200 tys. zł), ale ustawa przewiduje dla takich podatników obowiązek prowadzenia dziennej, uproszczonej ewidencji sprzedaży (art. 109) – tłumaczy Karolina Walczak. W efekcie jej zdaniem działalność nieewidencjonowana poprzez nałożone na podatników obowiązki i tak staje się ewidencjonowaną. Co więcej, może się również zdarzyć sytuacja, gdzie działalność nierejestrowana będzie obejmowała usługi obowiązkowo podlegające VAT, co automatycznie zobliguje do zarejestrowania jako podatnik VAT czynny.

Z VAT ściśle wiąże się także temat kasy fiskalnej i obowiązku ewidencjonowania na niej sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności lub rolników ryczałtowych. Jak wyjaśnia Ka-

rolina Walczak, co prawda rozporządzenie ministra finansów w tej sprawie przewiduje roczny limit zwolnienia (obecnie 20 tys. zł), jednak należy liczyć się z faktem, iż w przypadku rozpoczęcia prowadzenia działalności w trakcie roku limit ten jest proporcjonalny. W skrajnym przypadku może dojść do sytuacji, gdzie podmiot prowadzący działalność nieewidencjonowaną nie uzyska jeszcze przychodu, który zmuszałby go do rejestracji działalności, ale przekroczy limit zobowiązujący do instalacji kasy. Ponadto w przypadku niektórych rodzajów działalności (np. usług fryzjerskich i kosmetycznych) posiadanie kasy fiskalnej jest obligatoryjne bez względu na wysokość obrotów.

– Należy zatem zauważyć, iż mimo że na podstawie prawa przedsiębiorców nie uważa się za działalność gospodarczą działalności wykonywanej przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 50 proc. kwoty minimalnego wynagrodzenia, istnieją inne akty prawne, zgodnie z którymi podmioty te są zobowiązane do ewidencjonowania osiąganych przychodów czy gromadzenia dokumentacji ponoszonych kosztów, a co za tym idzie mogą podlegać kontrolom podatkowym – stwierdza Arkadiusz Szwak.

PRENUMERATA:

Cena prenumeraty DZIENNIKA GAZETA PRAWNA: Wersja Standard – miesięczna (listopad 2018 r.): 114,45 zł; listopad – grudzień 2018 r.: 218,00 zł. Wersja Premium: miesięczna (listopad 2018 r.): 130,20 zł; listopad – grudzień 2018 r.: 248,00 zł, wszystkie ceny brutto (zawierają 8% VAT). Więcej informacji na stronie www.gazetaprawna.pl/prenumerata